

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΛΙΜΕΝΩΝ

ΕΝΟΤΗΤΑ 1

Δρ. Πέτρος Πάλλης

Τμήμα Ναυτιλίας και Επιχειρηματικών Υπηρεσιών

Πανεπιστήμιο Αιγαίου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- I. Ορίζοντας το Λιμάνι**
- II. Χρήσεις Εμπορικών & Επιβατηγών Λιμένων**
- III. Άλλοι Τύποι λιμένων**
- IV. Λιμενική Περιοχή, Λιμενικό Σύστημα, Στόχοι**
- V. Στρατηγική Σημασία Λιμενικής Βιομηχανίας**
- VI. Μονάδες Ανάλυσης**
- VII. Θεματολογία Οικονομικής Διοίκησης Λιμένων**
- VIII. Δομή μαθήματος**

I. ΟΡΙΖΟΝΤΑΣ ΤΟ ΛΙΜΑΝΙ

Αιγιαλός & Παραλία

Εναλλακτικές χρήσεις

Αιγιαλός & Παραλία

Εναλλακτικές χρήσεις

Αιγιαλός & Παραλία

Εναλλακτικές χρήσεις

Σταθμός Εμπορευματοκιβωτίων (Σ.ΕΜΠΟ) Πειραιά (Προβλήτας Ι)

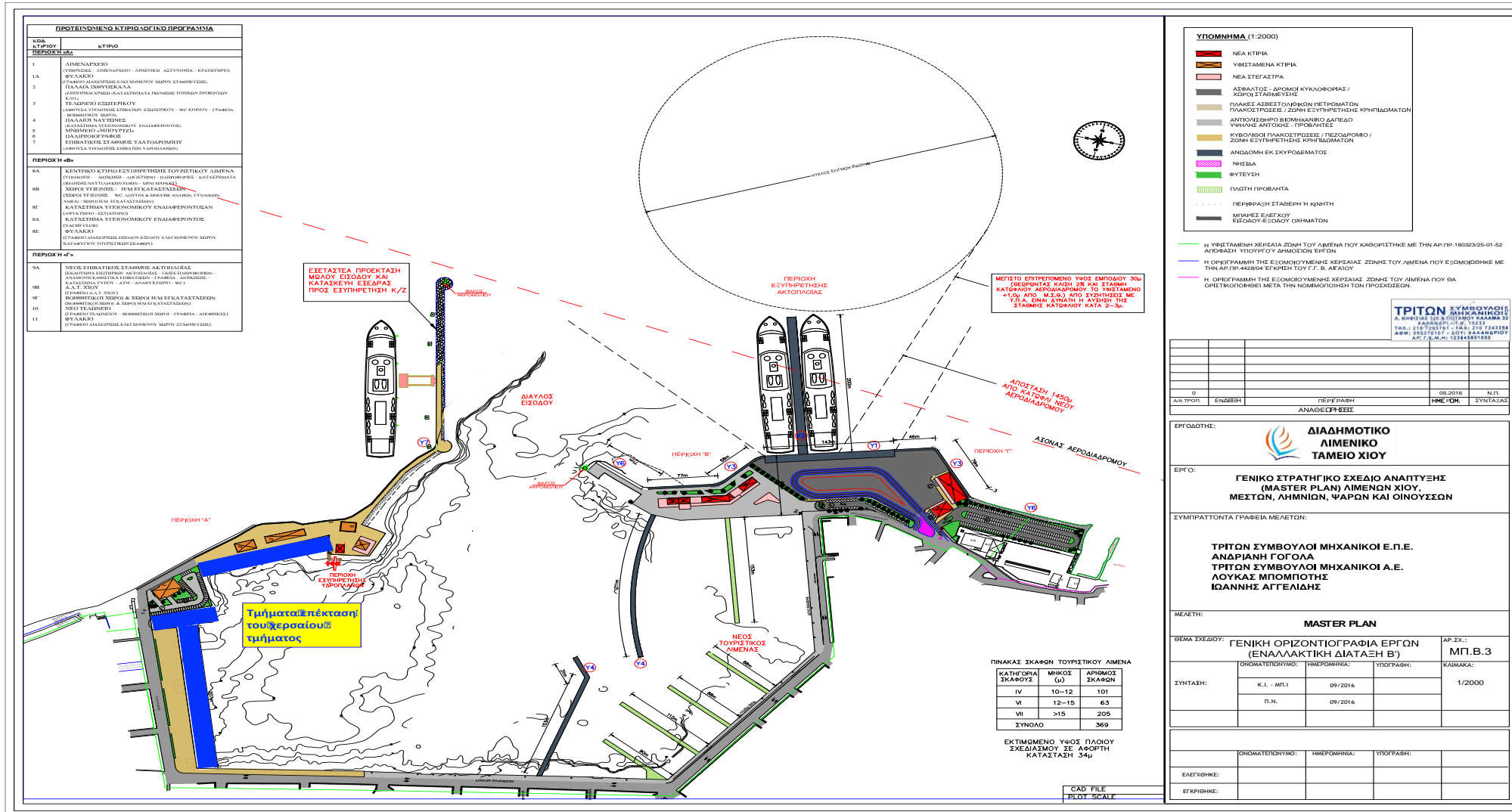

Διαφορετικές χρήσεις λιμένα

Δημιουργία Χερσαίας Ζώνης Λιμένα

(Παράδειγμα: Λιμένας Χίου)

Ετυμολογία: Λιμένας = Port = Portus

Portus στα λατινικά

- *Porta* = πόρτα | *Portare* = πέρασμα

Οι «παραδοσιακοί» ρόλοι ενός λιμένα

- ① Παροχή προστασίας από φυσικά στοιχεία
- ② Φορτοεκφορτώσεις εμπορευμάτων
- ③ Επιβιβάσεις και αποβιβάσεις επιβατών ή πληρώματος
- ④ Παροχή υπηρεσιών υποστήριξης πλοίων

(τροφοδοσία, αποθήκες εμπορευμάτων, δεξαμενές καυσίμων, επισκευές, ναυτιλιακές πρακτορεύσεις, ναυτασφάλισεις, τραπεζικές εργασίες επιθεωρήσεις πλοίων ναυπηγεία...)

Το «λιμάνι» σήμερα

(τρία κύρια χαρακτηριστικά)

- ① **Εμπορικές περιοχές** τοποθετημένες δίπλα σε νερό το οποίο είναι αρκετά βαθύ για την κίνηση πλωτών σκαφών, και αποτελούνται από τερματικούς σταθμούς που εξυπηρετούν συγκεκριμένα φορτία, ή επιβάτες.
- ② Σε αυτές τις περιοχές **δραστηριοποιούνται λιμενικές και άλλες επιχειρήσεις** (δημόσιες και/ή ιδιωτικές) οι οποίες αξιοποιούν λιμενική υποδομή και ανωδομή, καθώς επίσης και συμβατικές οδικές και σιδηροδρομικές υποδομές
- ③ Η **λιμενική αγορά ρυθμίζεται ή διοικείται** από κάποια Αρχή (Port Authority / Φορέας Διοίκησης και Εκμετάλλευσης Λιμένα)*

** Στην Ελληνική νομοθεσία: «Λιμενική Αρχή» = Λιμεναρχείο*

** Στην αγγλική γλώσσα: Port Authority*

Οι κυριότεροι ρόλοι ενός λιμένα

- ① Παροχή προστασίας από φυσικά στοιχεία
- ② Φορτοεκφορτώσεις εμπορευμάτων,
- ③ Επιβιβάσεις και αποβιβάσεις επιβατών ή πληρώματος
- ④ Παροχή υπηρεσιών υποστήριξης πλοίων

(τροφοδοσία, αποθήκες εμπορευμάτων, δεξαμενές καυσίμων, επισκευές, ναυτιλιακές πρακτορεύσεις, ναυτασφαλίσεις, τραπεζικές εργασίες επιθεωρήσεις πλοίων ναυπηγεία...

- ⑤ Βάση για βιομηχανική ανάπτυξη/ περιφερειακή ανάπτυξη
- ⑥ Τερματικός σταθμός / ενδιάμεσο τμήμα μεταφορικής αλυσίδας

II. ΧΡΗΣΕΙΣ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΒΑΤΗΓΩΝ ΛΙΜΕΝΩΝ

Εμπορευματοκιβώτια

Ακτοπλοΐα

Κρουαζιέρα

Στ. Αυτοκινήτων

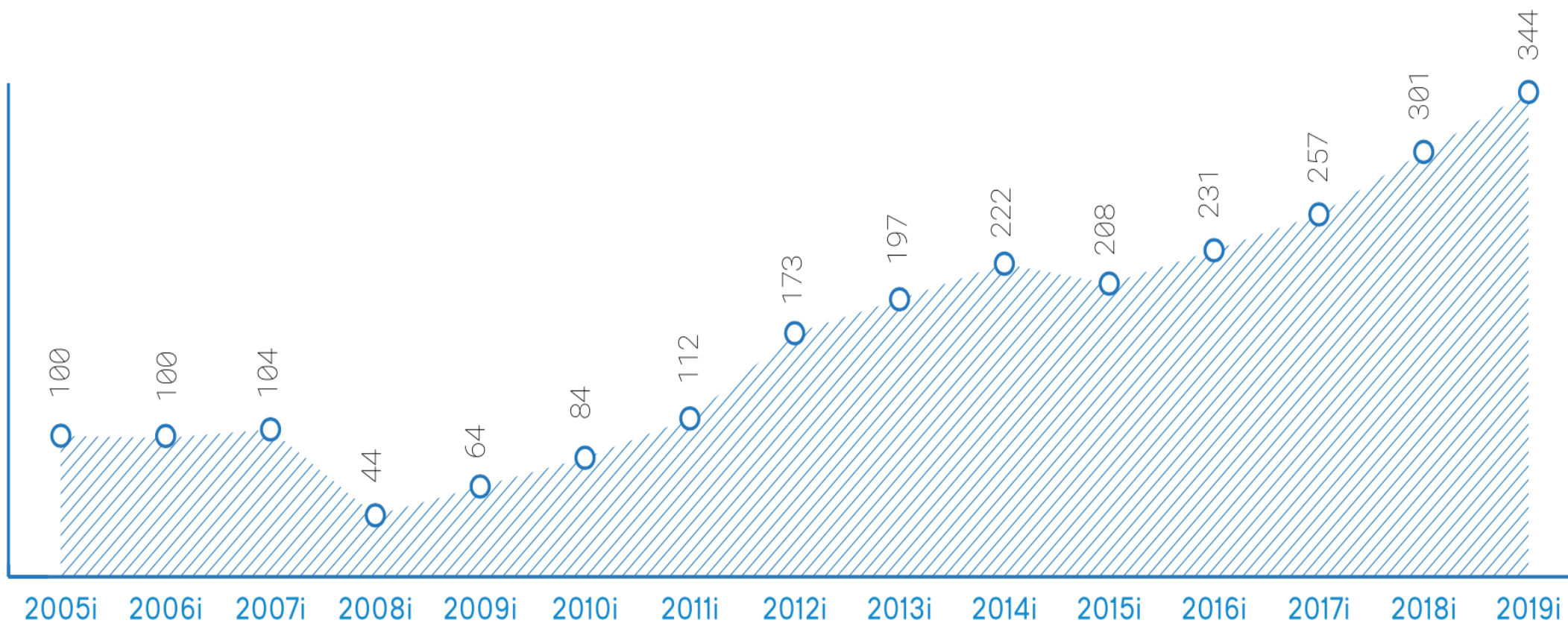

Άλλες υπηρεσίες

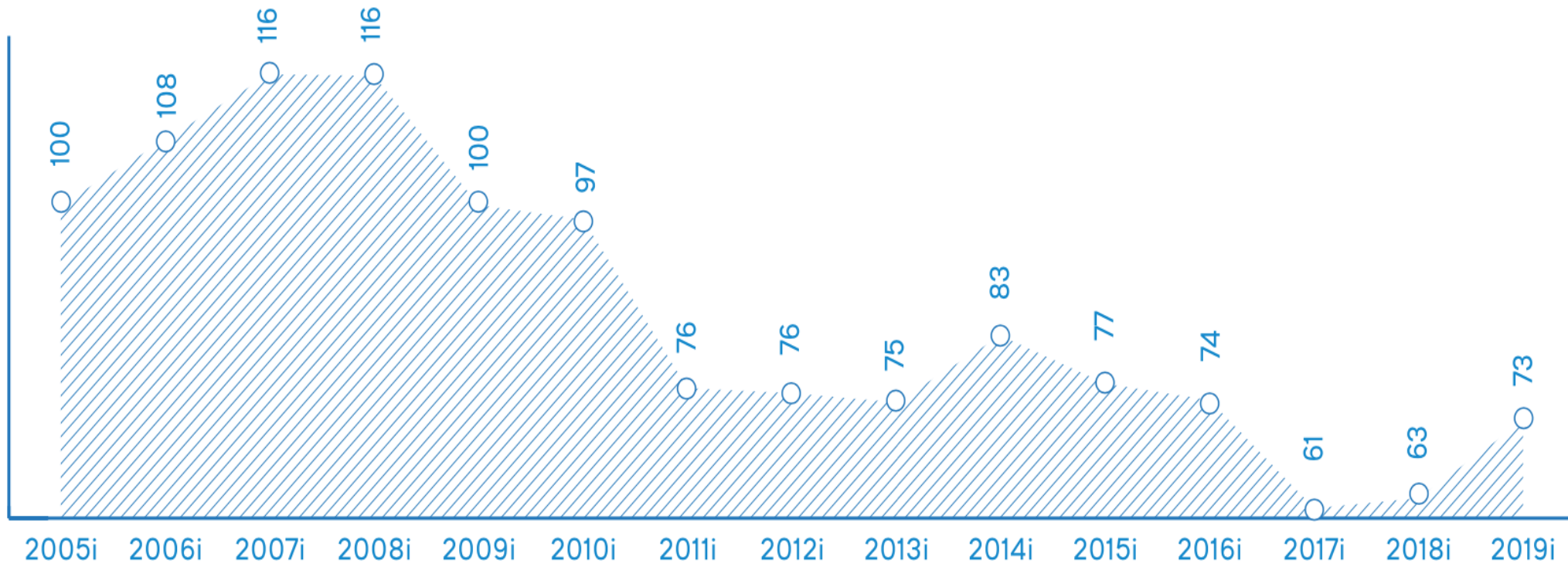
Μεταφορά Εμπορευματοκιβωτίων από τους Ελληνικούς λιμένες

GREPORT CONTAINER INDEX (GCI) - ΕΤΟΣ ΒΑΣΗΣ 2005=100

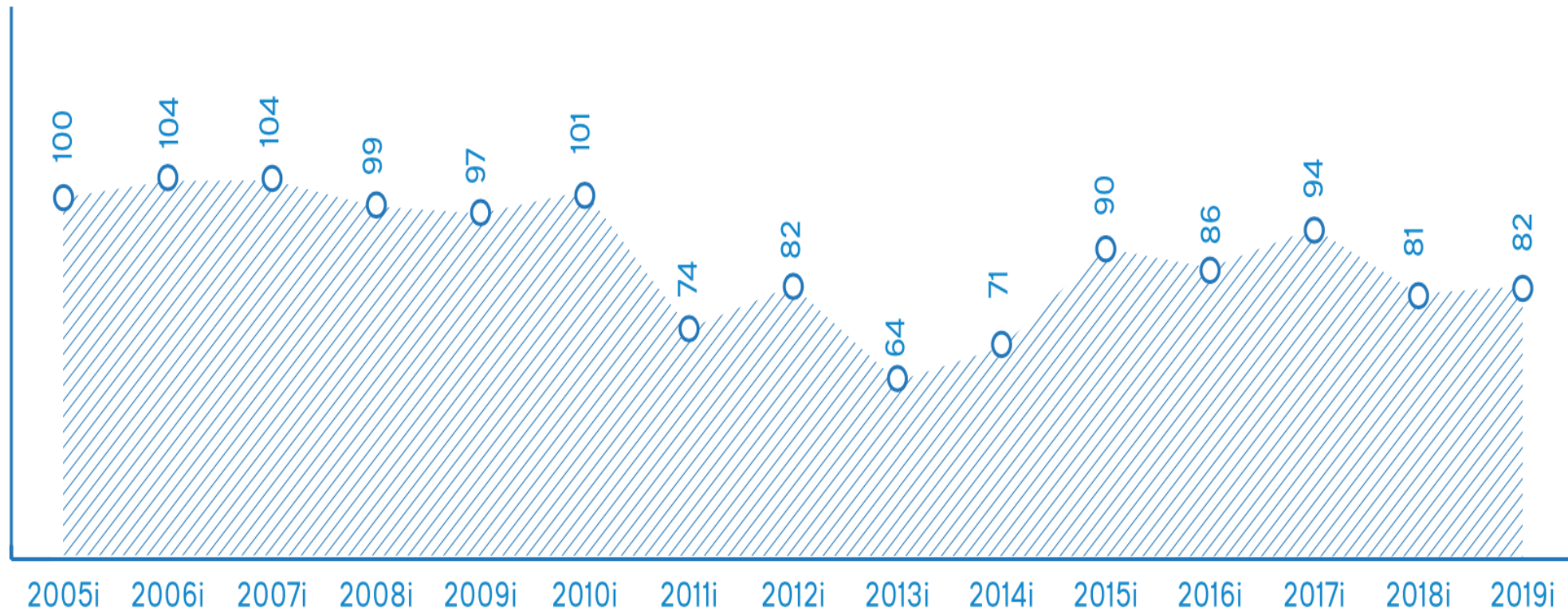
Μεταφορά Χύδην ξηρών φορτίων από τους Ελληνικούς λιμένες

GREPORT DRY INDEX (GDI) - ΕΤΟΣ ΒΑΣΗΣ 2005=100.

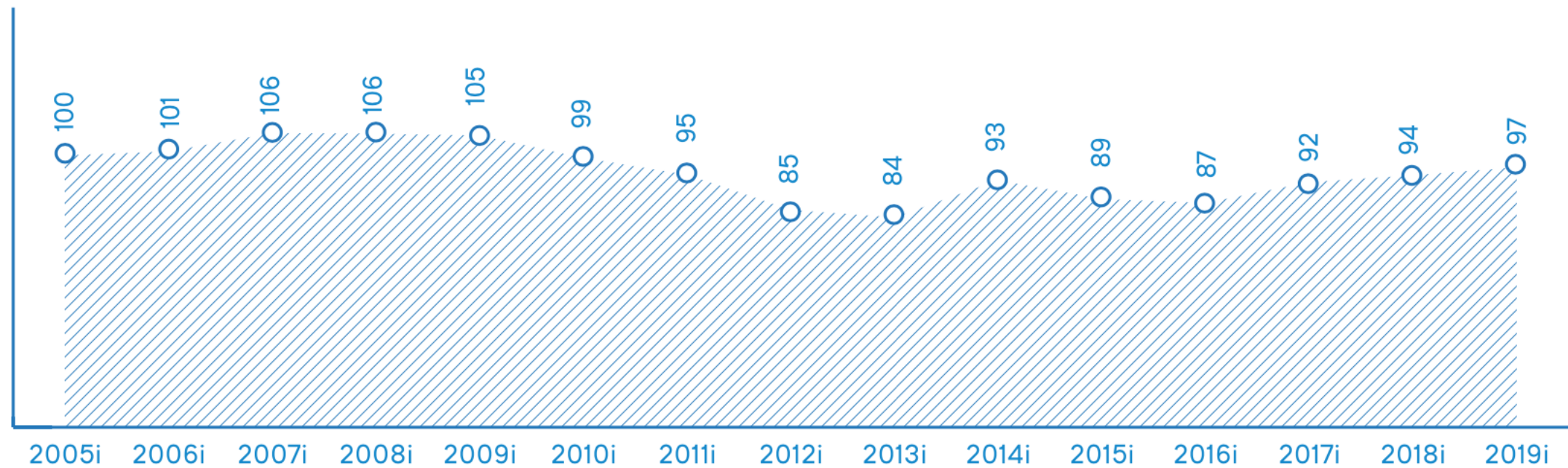
Μεταφορά υγρών φορτίων από τους Ελληνικούς λιμένες

GREPORT LIQUID INDEX (GLI) - ΕΤΟΣ ΒΑΣΗΣ 2005=100.

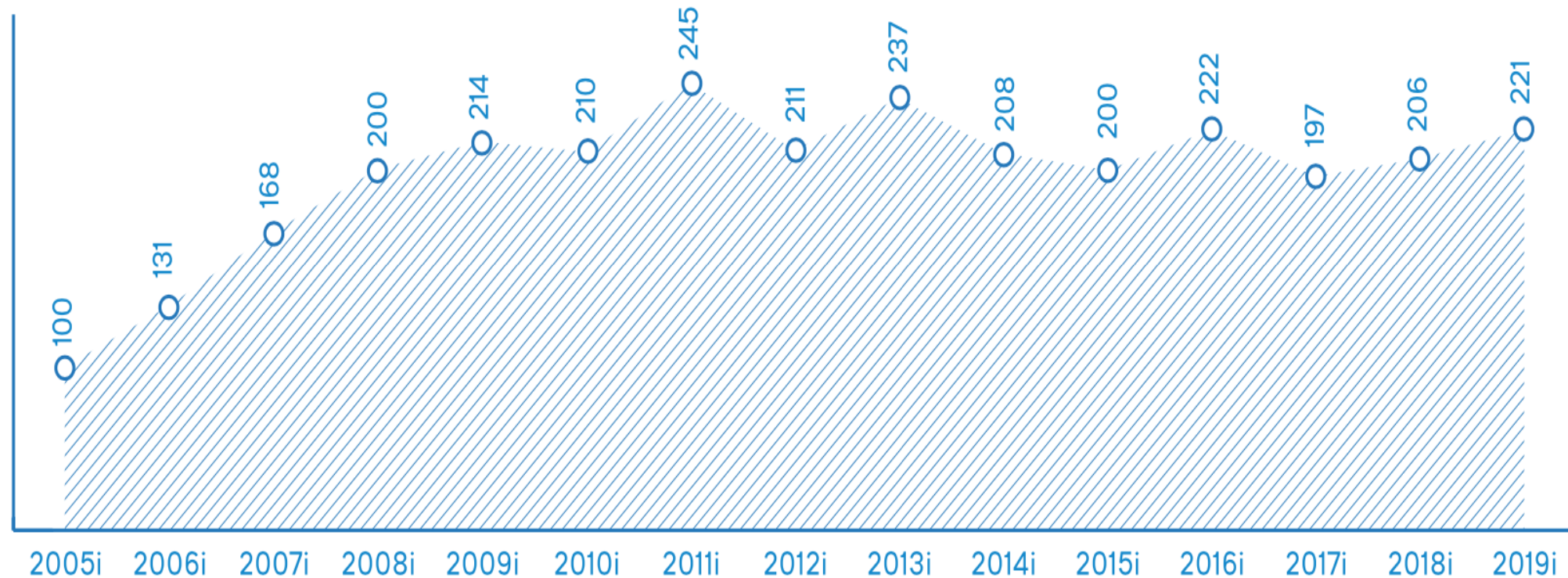
Εξυπηρέτηση ακτοπλοΐας από τους Ελληνικούς λιμένες

GREPORT FERRY INDEX (GFI) - ΕΤΟΣ ΒΑΣΗΣ 2005=100

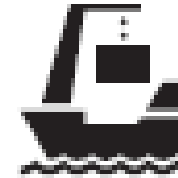
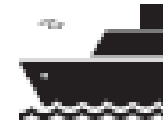
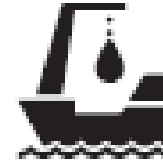
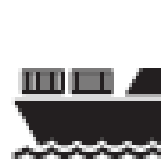
Εξυπηρέτηση κρουαζιέρας από τους Ελληνικούς λιμένες

GREPORT CRUISE INDEX (GCSI) - ΕΤΟΣ ΒΑΣΗΣ 2005=100

Χρήσεις λιμένων

- I. Γενικά εμπορεύματα
- II. Εμπορευματοκιβώτια
- III. Χύδην φορτία
- IV. Πετρελαιοειδή / Υγρά φορτία
- V. Ακτοπλοΐα Εσωτερικού – Εξωτερικού
- VI. Κρουαζιέρα
- VII. Αναψυχή / τουρισμός
- VIII. Αλιευτικά Καταφύγια

Με διαφορετικούς τερματικούς σταθμούς

I. Εμπορευματικός λιμένας

- I. Συμβατικό γενικό φορτίο
- II. Εμπορευματοκιβώτια (Σταθμοί ΕΜΠΟρευματοκιβωτίων -Σ.ΕΜΠΟ)
- III. Ro-Ro
- IV. Χύδην φορτία (Πετρέλαιο, προϊόντα πετρελαίου, άνθρακας, δημητριακά, υγροποιημένα αέρια, σιδηρομεταλλεύματα, κλπ..)
- V. Εξειδικευμένοι τερματικοί σταθμοί
- VI. Τερματικοί Σταθμοί πολλαπλών χρήσεων (multipurpose)

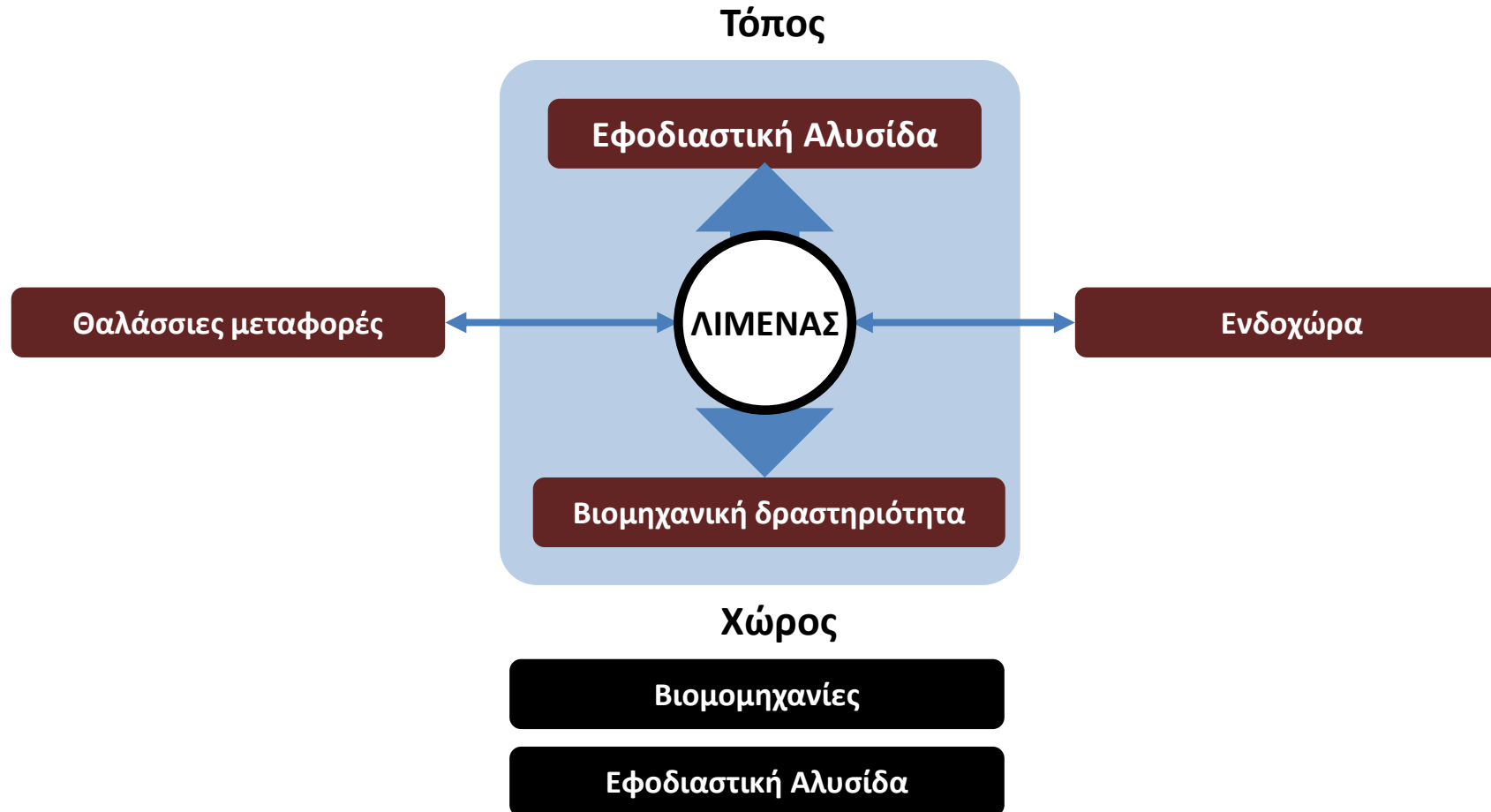
II. Επιβατηγός λιμένας

- I. Ακτοπλοΐα
- II. Τερματικοί Σταθμοί Κρουαζιέρας
 - I. Αφετηριακοί λιμένες (home-port)
 - II. Ενδιάμεσοι λιμένες (port of call)
 - III. Υβριδικοί Λιμένες (Αφετηριακοί + Ενδιάμεσοι)
- III. Τερματικοί Σταθμοί πολλαπλών χρήσεων (multipurpose)

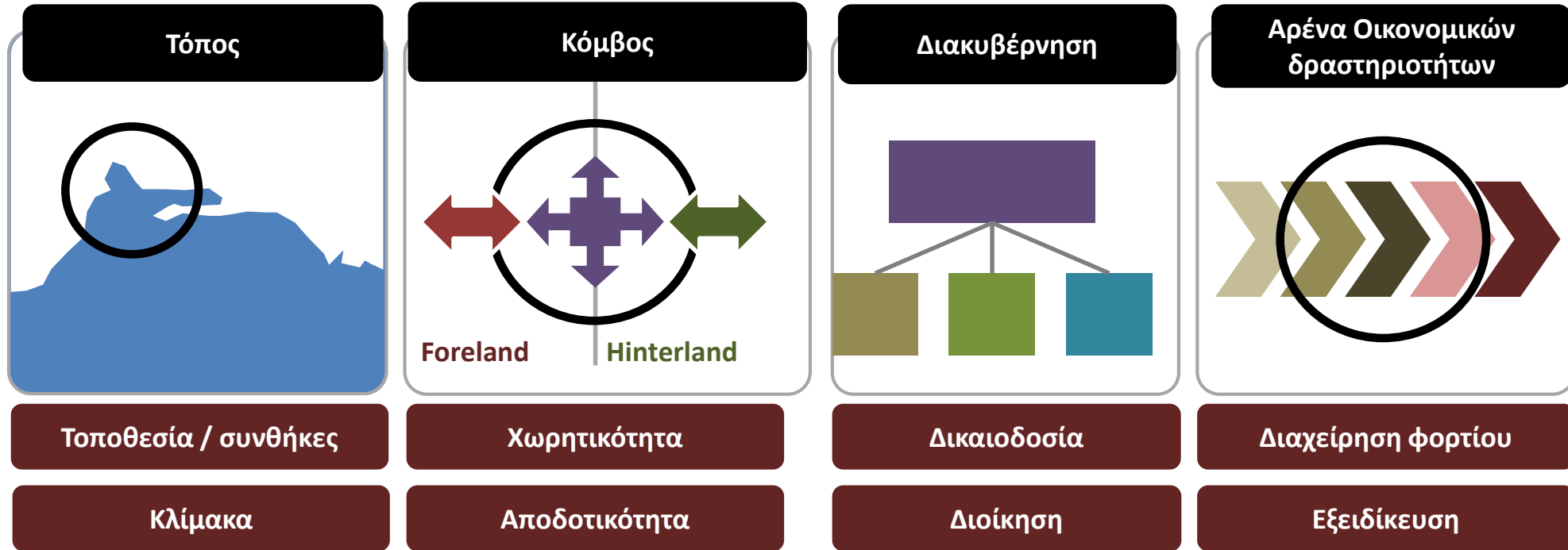
III. Τουριστικός λιμένας

- I. Μαρίνες/
- II. Τουριστικοί Λιμένες –Αγκυροβόλια
- III. Καταφύγια

Ορίζοντας το λιμάνι

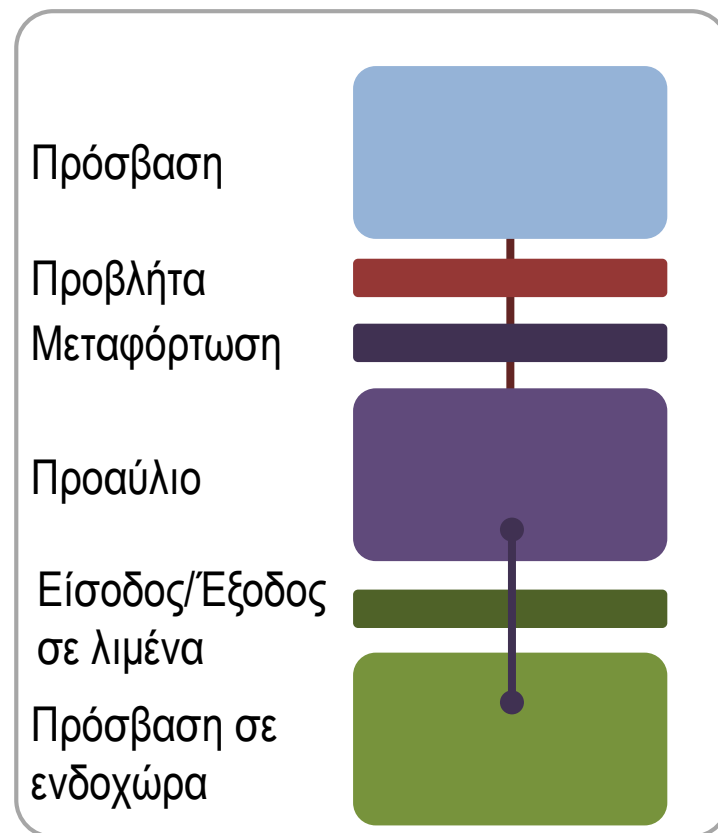
Διαστάσεις λιμένα / Διαστάσεις ανάλυσης λιμένα

Αντίληψη του λιμένα	Πλαίσιο Ανάλυσης
1. Τόπος	Μορφολογία
2. Κόμβος (θαλάσσιων) μεταφορικών συστημάτων	Επιχειρησιακή λειτουργία & απόδοση
3. Οικονομική/ διοικητική μονάδα	Οικονομική απόδοση Απόδοση Διακυβέρνησης
4. Συμβολή στη δημιουργία αξίας	Δημιουργία προστιθένης αξίας Στρατηγικός ρόλος

Οργάνωση, Διοίκηση, Παροχή πολλαπλών δραστηριοτήτων

1. Γη	Προσδιορισμός Χερσαίας Ζώνης Λιμένα Προσδιορισμός Χρήσης Χερσαίας Ζώνης Λιμένα
2. Υποδομή λιμένα (πρόσβαση)	Βυθοκόρηση, μόλοι, κυματοθραύστες VTS (Vessel Traffic Systems) Φάροι & πλοηγική βοήθεια Κρηπιδώματα, προβλήτες, προαύλιο (γυάρδα) χώροι για εναπόθεση/διακίνηση / προσωρινή αποθήκευση φορτίων επιβίβαση/αποβίβαση επιβατών κυκλοφορία αυτοκινήτων
3. Υποδομή λιμένα	Κρηπιδώματα Υπηρεσίες κοινής ωφέλειας (νερό, ηλεκτρισμός, διαχείριση αποβλήτων, κλπ)
4. Ανωδομή λιμένα	Αποθήκες Γερανοί, γερανογέφυρες, οχήματα στοιβασίας, κινητά και σταθερά μηχανήματα Κτήρια τερματικών σταθμών και κτήρια γραφείων Δρόμοι Σιδηρόδρομος, κανάλια, γέφυρες, συνδέσεις εντός της λιμενικής περιοχής
5. Συνδέσεις υποδομών	Συντήρηση, βυθοκόρηση (εκβάθυνση); Πληροφοριακά συστήματα Άλλη σχετική υποδομή και ανωδομή
6. Λιμενική λειτουργία	Διαχείριση φορτίου (φόρτωση, εκφόρτωση, στοιβασία, αποθήκευση,) Τεχνικές ναυτιλιακές υπηρεσίες (πλοήγηση, ρυμούλκηση, καβοδεσία) Άλλες υπηρεσίες (πυρόσβεση, παροχή νερού & ηλεκτρισμού, ασφάλεια (safety), ασφάλεια (security), πετρέλευση
7. Λιμενικές υπηρεσίες	Πρώθηση βιομηχανικών δραστηριοτήτων και/ή περιοχών Μάρκετινγκ
8. Άλλες δραστηριότητες	Σιδηρόδρομος Οδικές μεταφορές κανάλια γέφυρες στην περιοχή του λιμένα

Έμφαση στο σύγχρονο «λιμάνι»:

- **ως ενδιάμεσο διαμετακομιστικό σημείο φορτίων και επιβατών.**
- **συνδετικό κρίκο σε μια αλυσίδα (θαλάσσιας) μεταφοράς, το λιμάνι παρέχει τα αναγκαία για την διενέργεια αυτής της μεταφοράς**
- **Μείγμα υπηρεσιών και βιομηχανίας, οι οποίες υπηρετούν συγκεκριμένες παραγωγικές υπηρεσίες**

(ΕΚΤΟΣ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΒΑΤΗΓΩΝ)

III. ΑΛΛΟΙ ΤΥΠΟΙ ΛΙΜΕΝΩΝ

Λιμενικές Εγκαταστάσεις

- Καθορισμένος χώρος, ιδιωτικής χρήσεως, ο οποίος συμπεριλαμβάνει αγκυροβόλια, προβλήτες και ζώνες προσέγγισης από τη θάλασσα και στον οποίο γίνεται η διασύνδεση πλοίου/ λιμένα για την εξυπηρέτηση συγκεκριμένης επιχείρησης (αυτοεξυπηρέτηση) η οποία έχει την κυριότητα ή δικαίωμα χρήσης
 - ενδεικτικά: εμπορικές επιχειρήσεις που εκμεταλλεύονται χύδην φορτία, βιομηχανικά εργοστάσια, μεταλλεία ή λατομεία κλπ.. π.χ. λιπάσματα ELFE, διυλιστήρια ΕΛΠΕ, διυλιστήρια Motor Oil.

Τουριστικοί Λιμένες

- **Τουριστικός λιμένας σκαφών αναψυχής** είναι ο χερσαίος και θαλάσσιος χώρος που προορίζεται κατά κύριο λόγο για/και υποστηρίζει λειτουργικά τον ελλιμενισμό σκαφών αναψυχής και ναυταθλητισμού.
- Τρεις (3) κατηγορίες:
 - I. Μαρίνα:** τουριστικός λιμένας που διαθέτει χερσαίες και θαλάσσιες εγκαταστάσεις και υποδομές, για την εξυπηρέτηση των σκαφών αναψυχής και των χρηστών τους.
 - II. Καταφύγιο:** τουριστικός λιμένας με βασικές κτιριακές υποδομές τουλάχιστον 300 τ.μ. με παροχές και εξυπηρετήσεις ύδατος, ρεύματος, τηλεφώνου, καυσίμων, περισυλλογής κατάλοιπων και απορριμμάτων, πυρόσβεσης, ενδιαίτησης και υγιεινής.
 - III. Αγκυροβόλιο** - τουριστικός λιμένας εντός προστατευμένου όρμου, εντός λιμνών και ποταμών, με ελαφρύ εξοπλισμό, ο οποίος δεν προκαλεί οριστική αλλοίωση του περιβάλλοντος με περιορισμένο αριθμό θέσεων ελλιμενισμού και βασικές εγκαταστάσεις.

“Άλλες λιμενικές εγκαταστάσεις

- **Αλιευτικό καταφύγιο:** λιμενική εγκατάσταση με σκοπό τον ελλιμενισμό αλιευτικών σκαφών .
- **Ιχθυόσκαλα:** λιμενική εγκατάσταση για εξυπηρέτηση της αλιευτικής κίνησης στο λιμένα

Ελληνικό Λιμενικό Σύστημα

Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής

Γενική Γραμματεία Λιμένων, Λιμενικής Πολιτικής και Ναυτιλιακών Επενδύσεων

75
Μαρίνες

64 + 22
Καταφύγια_ &
Αγκυροβόλια

11
Ξενοδοχειακοί
Λιμένες

Υπουργείο
Τουρισμού

75
(δια)Δημοτικά
Λιμενικά
Ταμεία

10
Λιμενικά
Γραφεία

Υπουργείο
Εσωτερικών

10
Λιμενικά Ταμεία

60
Λιμενικές
Εγκαταστάσεις
(Ιδιωτική χρήση)

1

Οργανισμός Λιμένος Α.Ε.
(Κυριότητα Συνόλου μετοχών Ελληνικό
Δημόσιο)

8

Οργανισμοί Λιμένων Α.Ε.
(Κυριότητα Συνόλου μετοχών ΤΑΙΠΕΔ)

2

Οργανισμοί Λιμένων Α.Ε.
(Σε διαδικασία πώλησης Κυριότητας
Πλειοψηφίας μετοχών)

ΤΑΙΠΕΔ

Οργανισμός Λιμένος Πειραιώς Α.Ε.
(Πλειοψηφία μετοχών: COSCO China
Shipping)

Οργανισμός Λιμένος Θεσσαλονίκης
Α.Ε.
(Πλειοψηφία μετοχών: South East
Gateway Thessaloniki)

Ρυθμιστική Αρχή Λιμένων

IV. ΛΙΜΕΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ, ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ & ΣΤΟΧΟΙ

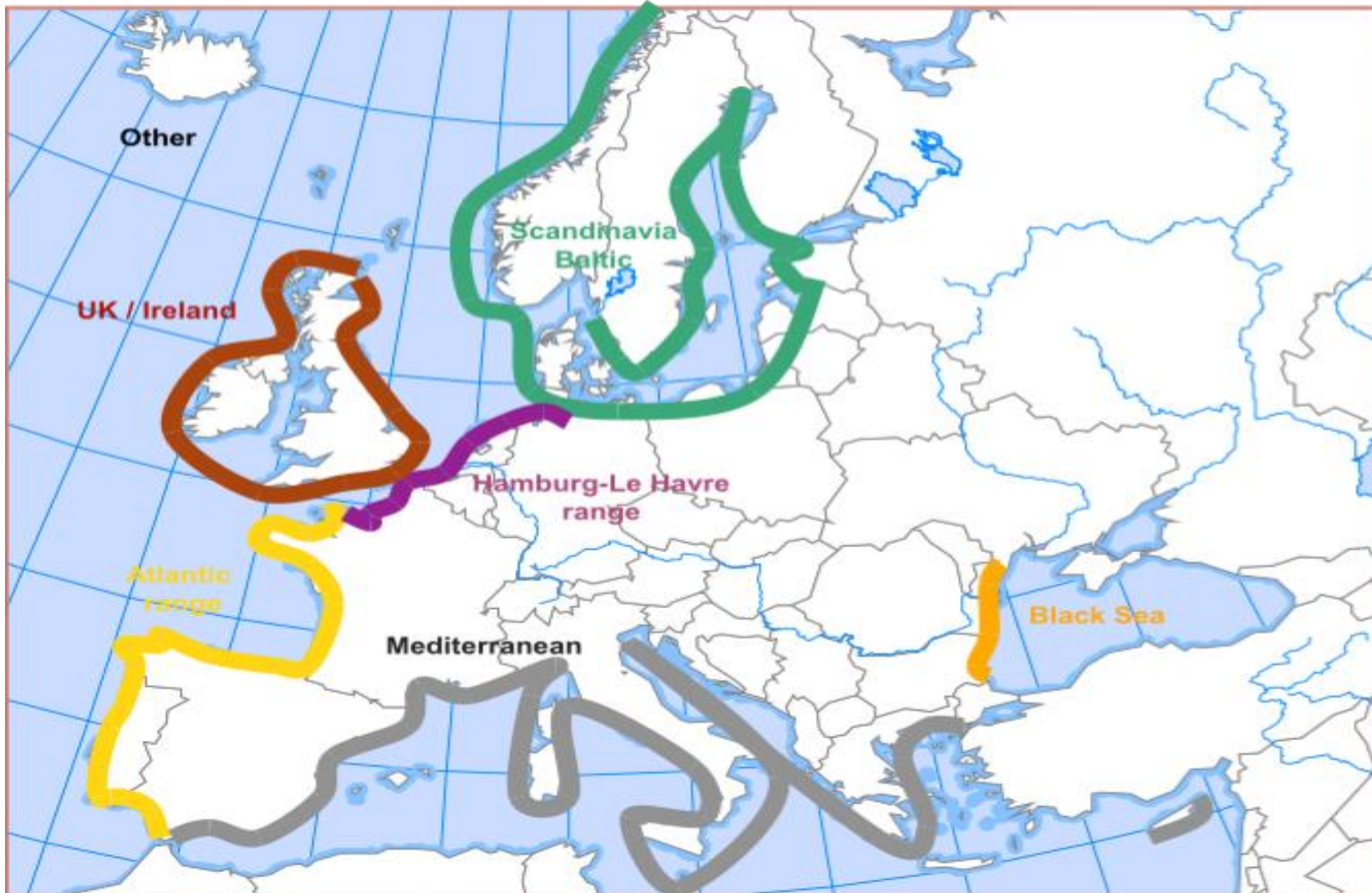
Λιμενική Περιοχή

- **Λιμενική περιοχή:** περιοχή με γεωγραφικά όρια η οποία αποτελείται από ένα σύνολο λιμενικών συστημάτων ή λιμένων οι οποίοι ανταγωνίζονται μεταξύ τους για την εξυπηρέτηση και απόκτηση μεριδίου στις ίδιες ναυτιλιακές και χερσαίες αγορές.

Παράδειγμα Λιμενικής
Περιοχής
Hamburg- Le Havre

Λιμενικές Περιοχές στον Ευρωπαϊκό Χώρο

1. Μαύρη Θάλασσα
2. Μεσόγειος
3. Ατλαντικός
4. Μ. Βρετανία & Ιρλανδία
5. Hamburg-Le Havre
6. Σκανδιναβία & Βαλτική

Λιμενικό Σύστημα

- **Ως Λιμενικό σύστημα** ορίζουμε το σύνολο των λιμένων που βρίσκονται σε μία ευρύτερη γεωγραφική περιοχή και αποτελεί αντικείμενο ενός ενιαίου λιμενικού σχεδιασμού (π.χ. (π.χ. εθνικός λιμενικός σχεδιασμός) και λειτουργεί σύμφωνα με τους κανόνες μιας ενιαίας λιμενικής πολιτικής

Παραδείγματα:

- Το Ελληνικό Λιμενικό Σύστημα
- Το Ευρωπαϊκό Λιμενικό Σύστημα

Λιμενικό Σύστημα - Στόχος

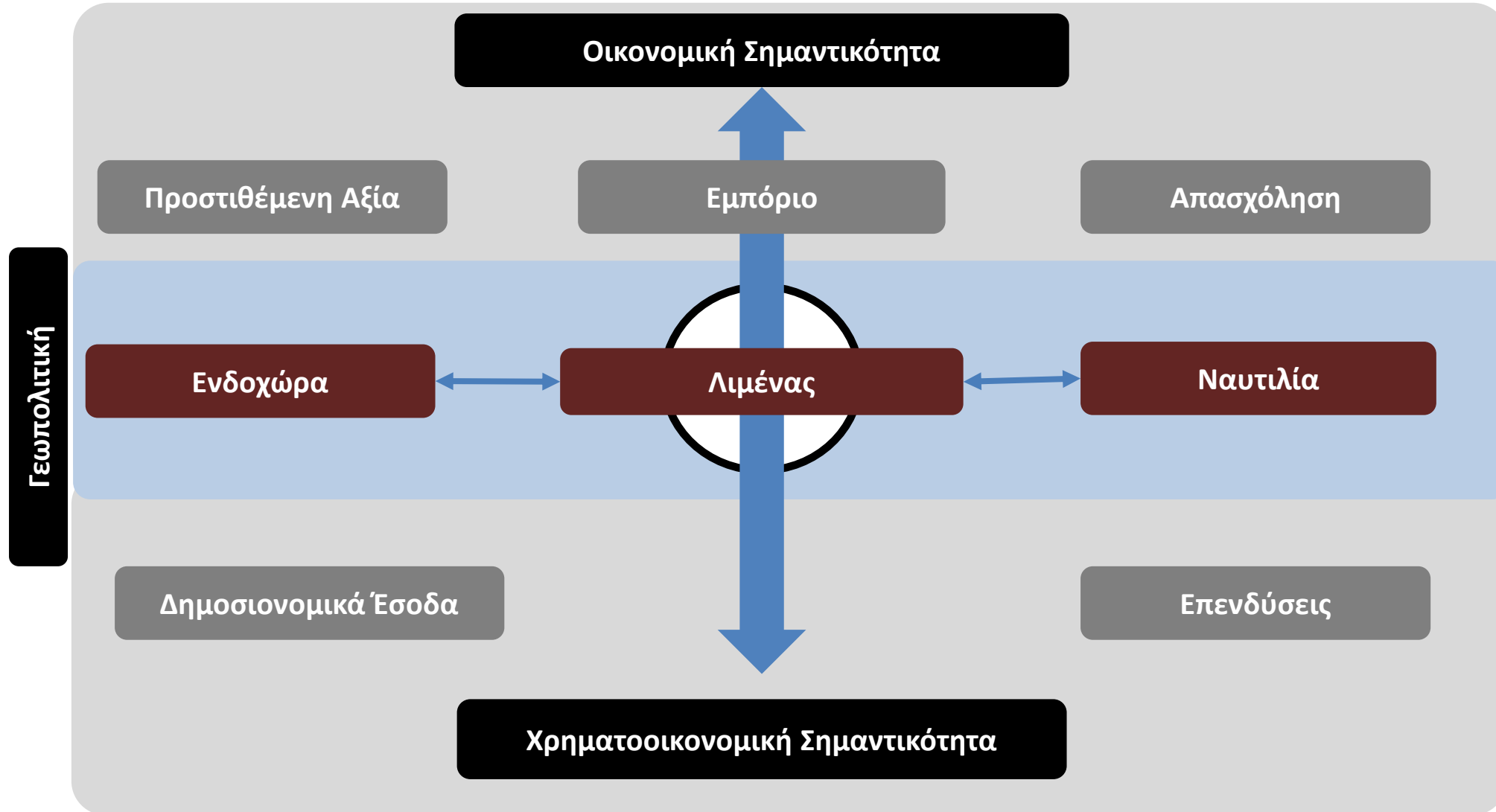
Είναι απαραίτητο το λιμενικό σύστημα να εξυπηρετεί **αποτελεσματικά, αποδοτικά, ισότιμα, ποιοτικά, με ασφάλεια**, τις οικονομικές και εμπορικές συναλλαγές των πολιτών που ζουν στην σχετική ενδοχώρα (εισαγωγές /εξαγωγές) και να **συμβάλει στην οικονομική ανάπτυξη ενός ευρύτερου οικονομικού συνόλου.**

V. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΣΗΜΑΣΙΑ ΛΙΜΕΝΙΚΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

Σημασία των λιμένων

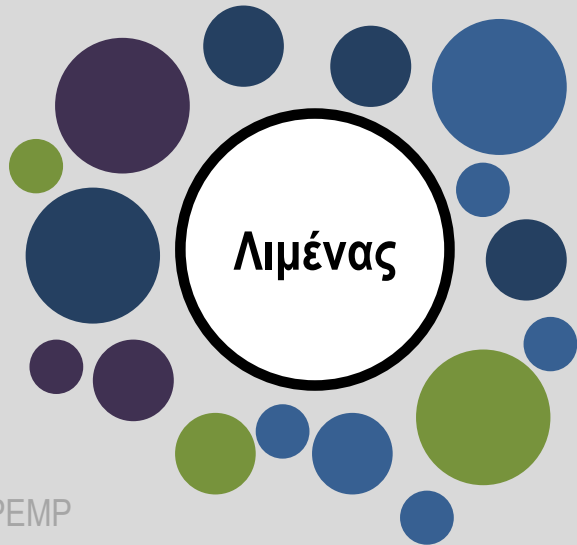
- **Στρατηγική** σημασία των λιμένων
- **Μακροοικονομική**
 - Δημιουργία άμεσης και έμμεσης προστιθέμενης αξίας
 - Δημιουργία θέσεων εργασίας
- **Μέσο (τομέας)** οικονομική σημασία
- **Μικροοικονομική** σημασία

Σημαντικότητα των λιμένων

Λιμένες: Συγκέντρωση Οικονομικών Δραστηριοτήτων

Λιμενικό Συγκρότημα

© PEMP

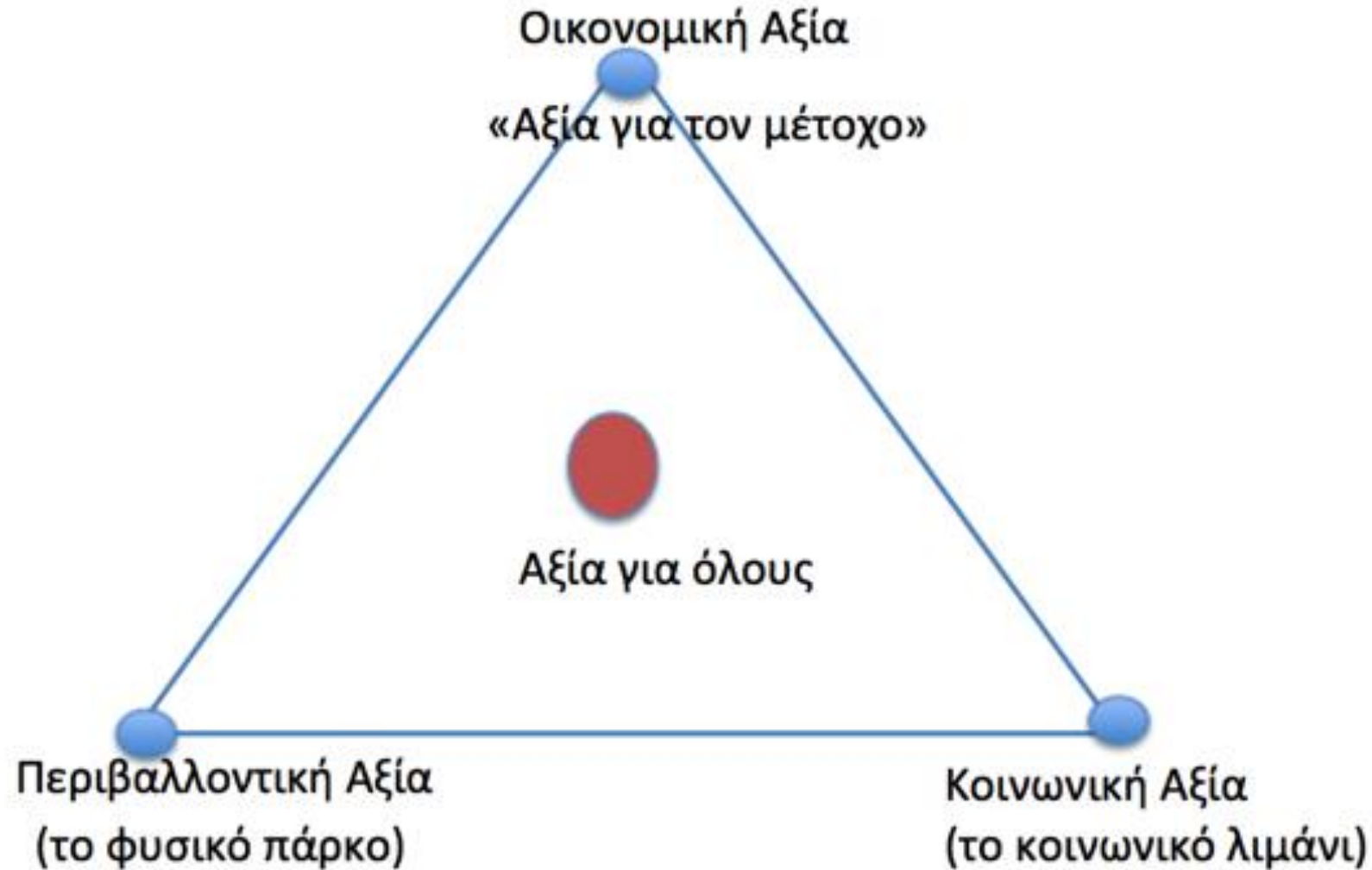
Μεταφορές & Διαχείριση Φορτίου

Εφοδιαστική Αλυσίδα

Βιομηχανικές δραστηριότητες

Ενέργεια

Παραγωγή Αξίας: Η Αναζήτηση ισορροπίας

Εισαγωγή (βλ. Ενότητα 2)

ΑΙΤΙΕΣ ΑΥΞΗΣΗΣ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΓΙΑ ΤΟ ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

1990- : Σημαντικές αλλαγές στην δομή της ζήτησης

Διάγραμμα 2.2 – Δομικές Αλλαγές στην δομή της ζήτησης για λιμενικές, 1990 –

Αλλαγές στην σχέση λιμένα-πόλης

Port of London, 1950

Canary Wharf London Docklands, 2000

Ποικιλομορφία Ευρωπαϊκών Λιμένων

